

БЛАЖЕННИШИЙ
Святослав Шевчук

*Слово Боже –
живе і діяльне...*

Проповіді та промови
2011 – 2013

Том 1

Харків
«ФОЛІО»
2020

ПЕРЕДМОВА

Ознайомлюючись із калейдоскопом проповідей Блаженнішого Святослава Шевчука, Отця і Глави УГКЦ, читач входить у глибини правд віри, яка струмує до вічного життя. Промови архиєрея багатогранні, виголошені з різних нагод та в різних місцях, і це дає змогу побачити його титанічну працю.

Кожне повчання відзначається простотою, а богословські думки пояснені в такий спосіб, що читачеві легко збагнути представлений матеріал. Слова Блаженнішого Святослава ясні, мудрі й доступні всім слухачам: чи то Святішому Отцю, чи то членам Синоду та Собору нашої Церкви, чи то учасникам велелюдних прощ, чи то невеликій аудиторії. Читач відразу розуміє та відчуває глибину знань промовця, коли перечитує пояснення євангельських текстів або промови з нагоди різних церковно-суспільних подій, наприклад проголошення митрополії, хіротонії єпископа, представлення Катехизму тощо.

Рекомендуємо глибоко пережити прочитаний матеріал, уміщений у цьому першому томі зібрання проповідей і промов Блаженнішого Святослава. Духовні слова приносять позитивну зміну віруючій людині, як у цьому нас переконує святий апостол: «Відроджені наново не з тлінного насіння, а з нетлінного: словом Божим живим і вічним» (1 Пет. 1, 23).

Книжка видана до п'ятдесятиріччя з дня народження Отця і Глави нашої Церкви. Сердечно вітаємо Вас, Ваше Блаженство! Дякуємо Богові за дар Вашого життя. Щиру подяку складаємо також Вашим батькам. Хай Господь благословить Вас щедрими духовними дарами та добрим здоров'ям на багато років гідного життя.

*+ Ігор Возняк,
архієпископ і митрополит Львівський*

ПРОПОВІДІ НА РУХОМІ СВЯТА ЛІТУРГІЙНОГО РОКУ

НЕДІЛЯ МИТАРЯ І ФАРИСЕЯ

*м. Київ, каплиця Згромадження сестер служебниць
Непорочної Диви Марії, 5 лютого 2012 року*

Лк. 18, 10–14

Дорогі сестри!

Сьогодні ми робимо ще один крок в напрямку до Господа. Неділя Митаря і фарисея — це день, коли ми, молячись на Утрені, вже починаємо співати покайні стихири, тобто готуємося до часу Великого посту.

Роздумаймо нині над постатями митаря і фарисея. Лука, описуючи тих двох людей, вказує на два екстремі тогочасного юдейського народу. Слово «фарисей» означає «відокремлений». Фарисеї прагнули бути дуже добрими, святими, досконалими людьми і відокремитися від інших — нечистих, грішних, щоб цілковито віддатися праведності в Божому Законі. Митар, навпаки, був публічним грішником. Він вважався ідолопоклонником, бо збирав мито не на користь храму, до якого прийшов молитися, а на підтримку імператора, що було релігійним актом почитання останнього як тогочасного божества.

Цікава їхня поведінка у храмі, яке місце вони собі вибрали. Очевидно, що фарисей пішов наперед, до самого жертovníка, і там молитися. Але куди звернені його очі? Стоячи спереду, він бачить митаря, який стоїть ззаду. Його молитовна постава показує, в який спосіб він молитися. Перебуваючи перед Божим обличчям, чоловік не бачить Бога, не бачить Божої святості. Не порівнює свого життя з Господньою святістю і досконалістю. Натомість зауважує того, хто стоїть далеко позаду. Порівнює себе з митарем і почуввається щасливим.

А митар, який стоїть далеко позаду, бачить Боже обличчя. Каже Лука, що цей чоловік не смів очей звести до неба. Бо він своїм серцем споглядав Божу святість. А в присутності святості Бога будь-яка людська досконалість є нікчемною. Порівнюючи своє життя зі способом існування самого Бога, ми завжди відчу-

ваємо себе до нічого не здатними і не гідними підвести очей до неба. Маємо таку поставу, митар почав каятися. Бив себе в груди, кажучи: «Боже, милостивий будь мені, грішному».

Цікавим є також закінчення цієї притчі. Не всі її герої виходять з храму виправдані. Слово «виправдання» тут, у євангелиста Луки, який вжив його слідом за апостолом Павлом, має дуже глибокий зміст. Зазнати внутрішньої переміни, бути учасником святості Бога, можна лише за дією Господньої благодаті. Митар, який відчував свою гріховність і просив помилування, став учасником тієї святості, хоч навіть на неї не сподівався і вважав себе не гідним підвести очей, щоб подивитися на Боже обличчя. Він просив тієї святості, бо розумів, що своїми ділами не виправдається. Натомість фарисей пішов таким, яким був, тому що він не потребував святості. Був упевнений, що виправдається лише своїми ділами, вважаючи, що через вчинки приходить святість. Це велика ілюзія і духовна небезпека.

Наша Церква у своїх піснеспівах закликає нас приймати позицію митаря. Слід пам'ятати, що не можемо здобути святості тільки людськими силами. Коли хочемо справді пізнати ціну наших ділам або правду про самих себе, не треба дивитися на інших грішників. Потрібно споглядати на самого Бога, навіть якщо почувуємося грішними, і тоді зможемо бути виправданими.

НЕДІЛЯ МИТАРЯ І ФАРИСЕЯ

*м. Львів, Львівська духовна семінарія Святого Духа,
24 лютого 2013 року*

Лк. 18, 10–14

Всесвітліші отці-ректори!

*Високопреподобні та всечесні отці — настоятелі й викладачі
нашої Львівської духовної семінарії Святого Духа!*

Преподобні сестри!

Любі брати-семінаристи!

Дорогі в Христі брати і сестри!

«Будьте досконалі, як Отець ваш Небесний досконалий»
(Мт. 5, 48). Цей загальний поклик до досконалості, до святості,

який Ісус Христос залишив як великий наказ для всіх християн, є переспівом однієї заповіді, яку знаходимо ще у Старому Завіті, у книзі Левіт (19, 2). Господь каже до всіх людей: «Будьте святими, бо Я святий».

Що означає святість Бога? Пророк Ісаїя часто називає Бога, якого він об'являє і від імені якого говорить до людей, такими словами: «Він є святий Ізраїлю» (пор. Іс. 12, 6; 30, 12, 15). Святість Бога — це не лише Його безмежність, досконалість, відвічна слава, чистота, бо від Божого буття не можна нічого забрати чи відняти. Слова пророка означають ще те, що Бог Ізраїлю є особливий, не підвладний нашому уявленню на основі того, що ми знаємо, вміємо чи переживаємо у Його створеному світі. Жодна уява і думка людини, базована на людському досвіді, не може описати Божу святість.

Господь вибрав собі народ, відокремивши його від інших людей, дав йому особливе завдання, щоб той наслідував великого і святого Бога. Проте людина у Старому Завіті не могла ввійти в Божу святість. Між людською і Божою досконалістю була величезна, незбагненна прірва.

Тоді Отець послає свого єдинородного Сина, який є святим для нас. Ми зможемо досягти досконалості, про яку говорить Господь, лише тоді, коли станемо учасниками, причасниками досконалості Ісуса Христа за діянням Святого Духа. Бо людина може досягти святості, коли «набереться» її в Сина Божого.

У сьогоднішньому євангельському читанні ми бачимо двох людей, які перебувають у храмі на молитві, — митаря і фарисея. Фарисей стояв у храмі спереду (у дослівному перекладі слово «фарисей» означає «відокремлений»), бо хотів бути далеко від безбожників та грішників, але близько до Бога, стати святим і досконалим завдяки докладному виконанню правил старозавітного Закону. Проте ми бачимо, що його праведність є зовнішньою.

Митар, який був публічним грішником і який не мав добрих діл, що їх міг би представити Богові, стояв у храмі ззаду, не смів підвести очей до неба, а лише молився: «Боже, милостивий будь мені, грішному».

Ісус Христос каже, що після цієї молитви фарисей вийшов осуджений, а митар — виправданий. Чому?

Митар, зрозумівши, що не має нічого, жодної людської праведності, яку може представити Господеві на своє оправдання, просив про Боже милосердя. Тільки тоді, коли людина стане перед Господом Богом не в зовнішньому вимірі людської побожності, а в глибокій скрусі серця, коли вона своїм внутрішнім зором побачить різницю між власною грішністю і Божою праведністю, — Він зможе зробити її досконалою і святою.

Бути досконалими, як наш Небесний Отець, — це Божий наказ, який звернений до кожної людини. Отці Другого Ватиканського Собору говорили про загальне покликання до святості. Стати святим — це завдання кожного з нас.

Одного разу в Матері Терези з Калькутти запитали: «Чи є для вас тягарем те, що всі вас вважають досконалою?» А вона відповіла: «Святість — це не розкіш, а перша необхідність». Для того щоб бути людиною з великої букви, треба щодня прямувати до святості, зростаючи в розумінні того, що досконалість може прийти тільки від Бога, і своїми ділами цю святість роздавати іншим людям.

Будьте досконалими, як Отець ваш Небесний досконалий, — це Божий наказ для братів-семинаристів. Бо час у семінарії — це період боротьби за досконалість. Щоб бути священником, треба спочатку бути доброю людиною, добрим християнином. Якщо семінарист, переходячи з року в рік, з курсу на курс, не позбавляється фарисейства і не зростає в глибокому особистому зв'язку з Христом, то готується бути не досконалим, не святим священником, а релігійним бюрократом. Це про такого священнослужителя, що чітко виконує всі вимоги і приписи, які дає Церква і до яких зобов'язує єпископ, каже псалмоспівець Давид: «Масніші від сметани його губи, серце ж його завжди готове до бійки» (Пс. 55, 22).

Ми сьогодні під час Літургії висвятимо чотирьох нових дияконів. За допомогою цього Таїнства Священства ці молоді хлопці ще глибше з'єднаються з єдиним святим — Ісусом Христом, силою і діянням Святого Духа. Зміст їхнього дияконського служіння — бути іконою Христа-Слуги. Адже Бог прийшов

до нас нам служити. Поняття «дияконія» означає «служіння». Церква сьогодні хоче, щоб у рік Дияконії, в останній рік підготовки до Тисячодвадцятип'ятиріччя Хрещення Русі-України, цей заклик до служіння один одному в родині, у суспільстві, у Церкві вийшов на перше місце, як заклик до християнської та людської досконалості.

«Якщо ваша побожність не перевершить побожності фари塞їв і книжників — не увійдете в Царство Небесне!» — каже Ісус Христос до своїх учнів. Я не випадково хотів цей акт свячення здійснити у Львівській духовній семінарії. Прагну, щоб він став закликом для семінаристів не шукати зовнішньої вигідної життєвої позиції, а йти за нами. Виходьте далеко за межі Галичини, де є сотні тисяч ваших братів і сестер, котрі чекають, щоб їм збудували церкву і призначили доброго священника, аби їх навчив того, як тепер бути людьми; аби поєднав їх із єдиним святим — Ісусом Христом, своїм словом і служінням; аби ми, український народ, після тисяча двадцяти п'яти років християнства були далі віруючими людьми.

Нехай постать цього митаря-каянника буде для нас всіх прикладом того, що кожен, хто вивищується, буде принижений, а хто в покорі схилиться з Христом, — виправданий. Пам'ятайте, що царювати з Ісусом Христом — означає служити з Ним.

НЕДІЛЯ БЛУДНОГО СИНА

*м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового,
3 березня 2013 року*

Лк. 15, 11–32

Преосвященний владико Йосипе!

Всечесні отці!

Преподобні брати і сестри!

Дорогі в Христі брати і сестри!

У Святому Письмі ми часто натрапляємо на один глибокий символ, який розповідає нам про Бога, — Боже око. Думаю, багато з вас бачили той знак Божого ока у трикутнику, який спо-

глядає на Всесвіт. З одного боку, цей символ означає неустанне чужання і Божий захист над праведником, а з іншого — проникне, глибинне бачення всього створеного, зокрема людського серця. Псалом 139 каже нам: «Боже, Ти знаєш мене, коли сиджу і встаю я. Ти знаєш глибину мого серця. Пронизай мене Твоїм оком. Якщо я є на неправдивій дорозі, скеруй мене на путь істини». Можливо, цей символ Божого батьківського ока, яке все пронизує, є гарним вступом для нас у цю неділю, — для нас, які слухаємо притчу про блудного сина.

У цій притчі є три дійові особи: батько, молодший і старший сини, кожен зі своєю історією. Але сьогодні я б хотів запросити всіх вас приглянутися до батька, через образ якого Ісус Христос хоче розповісти нам про те, ким є наш Бог Отець, — ким Він є для своїх дітей, для кожного з нас.

Батько у цій притчі характеризується трьома рисами. Перша риса — він дивиться і бачить. Чоловік бачить своїх дітей, які ростуть коло нього, він знає їхні бажання, — «бачить» свого сина навіть тоді, коли той є далеко. Каже Євангеліє, що батько першим його побачив здалека, як той обірваний, з порожніми руками, з понурою головою вертався додому.

Що ж той батько бачить у своїх дітях? Він бачить споживацьке ставлення до себе, бо так стається, що синам (і старшому, і молодшому) в певний час тато вже став непотрібний, їм лише потрібне його майно. Часто і наше ставлення до Бога та інших людей стає споживацьким. Всевидяче Боже око, яке дивиться сьогодні на нас, мабуть, простежує те саме. Ми так звикли використовувати одне одного: діти — батьків, батьки — дітей, влада — своїх громадян, що часом інакше не вміємо ставитися до інших. І така споживацька позиція, коли особа для нас начебто знецінюється, важливим є лише її спадок, майно, те, що ми можемо від неї отримати, спричиняє взаємне віддалення. Тут ідеться не тільки про фізичний простір: можна жити разом в одному домі, а бути далеко одне від одного.

Друга риса батька — це його милосердя, яке найбільше виявляється під час його зустрічі із сином. Євангеліст Лука розповідає, що коли батько побачив свого сина, він над ним

змилосердився. Але це є не тільки якість почуття. Тут Лука вживає грецьке слово «еспланхністе». Це означає, що все батькове нутро стрепенулося, кинулося до сина, бо для батька важливо не те, що він має, а його син, найдорожчий скарб і найбільше багатство.

А третя риса цього батька, яка проявляється наприкінці притчі, — це радість. Батько сумував не за втраченим майном, а за втраченим сином. І коли хлопець повертається — батько тішиться, наказує вчинити великий бенкет, бо його син був пропав і знайшовся, був мертвий і ожив.

У славному творі Достоевського «Ідіот» описана цікава історія. Молода жінка тримає на руках новонароджене дитя, яке часто плаче. І в певний момент мама вперше побачила на обличчі своєї дитини усмішку. З радості жінка перехрестилася. Той, хто бачив це, спитав: що ти робиш? А мама відповіла: «Щоразу, коли грішник клякає перед Богом, Господь до нього усміхається». Наш Небесний Отець хоче нас усіх зробити учасниками своєї радості, — учасниками того, ким є Він, і тоді, будьмо певні, матимемо все те, що має Він.

Дорогі в Христі брати і сестри, кажуть, що ця притча про блудного сина навернула до Бога набагато більше грішників, ніж проповіді всіх священників разом узятих. Навіть тоді, коли грішник тікає від Бога і Церкви, покидає все: хрещення, від якого відмовляється, церковну спільноту, над якою сміється, до його свідомості постійно промовляє притча про блудного сина, що, наче внутрішній голос, кличе його назад до батька, назад додому.

Я хочу всім вам побажати, щоб над вами, особливо в покаянний час Великого посту, до якого ми готуємося, засяяла Божа усмішка, щоб ви віднайшли нашого Небесного Отця і справді по-синівськи до Нього відкрилися, щоб на своїй шиї відчули обійми того Бога, який у милосерді та всепрощенні рухається до нас. Його око не осуджує, а визволяє і спасає, щоб у глибині нашого серця прозвучали Божі слова: «Треба веселитися, бо мій син (моя донька) був мертвий і ожив, пропав був і знайшовся».

ЗМІСТ

Передмова *вл. Ігор Возняк* 3

ПРОПОВІДІ НА РУХОМІ СВЯТА ЛІТУРГІЙНОГО РОКУ

Неділя Митаря і фарисея

м. Київ, каплиця Згромадження сестер служебниць
Непорочної Діви Марії, 5 лютого 2012 року 5

Неділя Митаря і фарисея

м. Львів, Львівська духовна семінарія Святого Духа,
24 лютого 2013 року 6

Неділя Блудного сина

м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового,
3 березня 2013 року 9

М'ясопусна неділя

с. Княжичі (біля Києва), Київська Трьохсвятительська
духовна семінарія, 18 лютого 2012 року 12

М'ясопусна неділя

м. Вишневе (Київська область), парафія Святої Анни,
10 березня 2013 року 14

Четвер першого тижня Великого посту

с. Унів (Львівщина), Свято-Успенська Унівська лавра,
29 лютого 2012 року 16

П'ятниця першого тижня Великого посту

с. Унів (Львівщина), Свято-Успенська Унівська лавра,
3 лютого 2012 року 19

Перша неділя Великого посту — неділя Православ'я

с. Унів (Львівщина), Свято-Успенська Унівська лавра,
4 березня 2012 року 22

Перша неділя Великого посту — неділя Православ'я

с. Унів (Львівщина), Свято-Успенська Унівська лавра,
24 березня 2013 року 24

Друга неділя Великого посту	
м. Луцьк, катедральний собор Різдва Пресвятої Богородиці, 31 березня 2013 року	28
Третя неділя Великого посту — Хрестопоклонна неділя	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 27 березня 2011 року	31
Третя неділя Великого посту — Хрестопоклонна неділя	
м. Рим, церква Сергія і Вахха, 18 березня 2012 року	34
Четверта неділя Великого посту	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 25 березня 2012 року	37
Четверта неділя Великого посту	
с. Северинівка (Київщина), 14 квітня 2013 року	40
П'ята неділя Великого посту	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 1 квітня 2012 року	43
Лазарева субота	
с. Княжичі (біля Києва), Київська Трьохсвятительська духовна семінарія, 27 квітня 2013 року	45
Вхід Господній в Єрусалим (Вербна неділя)	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 28 квітня 2013 року	47
Страсний (Великий) четвер	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 12 квітня 2012 року	50
Страсний (Великий) четвер	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 2 травня 2013 року	52
Страсна (Велика) п'ятниця	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 13 квітня 2012 року	54
Страсна (Велика) п'ятниця	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 3 травня 2013 року	56
Воскресіння Христове	
м. Київ, храм Святого Василя Великого, 15 квітня 2012 року	57
Світлий понеділок	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 25 квітня 2011 року	60
Світлий понеділок	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 16 квітня 2012 року	62

Світлий понеділок	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 6 травня 2013 року	65
Неділя Самарянки	
м. Донецьк, катедральний храм Покрову Пресвятої Богородиці, 13 травня 2012 року	68
Неділя Самарянки	
м. Ніжин, парафія Святих Ольги і Володимира, 2 червня 2013 року	70
Неділя Сліпородженого	
м. Львів, церква Святого Миколая при монастирі Згромадження сестер Пресвятої родини, 9 червня 2013 року	73
Зіслання Святого Духа	
м. Львів, Львівська духовна семінарія Святого Духа, 12 червня 2011 року	76
Зіслання Святого Духа	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 23 червня 2013 року	80
Віддання свята Зіслання Святого Духа	
м. Гурово-Ілавецьке (Польща), 1 липня 2013 року	83
Ісуса Христа Чоловіколюбця	
с. Зарваниця (Тернопільщина), Марійський духовний центр, 14 липня 2013 року	86
Співстраждання Пресвятої Богородиці	
с. Княжичі (біля Києва), Київська Трьохсвятительська духовна семінарія, 23 червня 2012 року	89

**ПРОПОВІДІ НА НЕРУХОМІ СВЯТА
ЛІТУРГІЙНОГО РОКУ**

Воздвиження Чесного і Животворного хреста Господнього	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Господнього, 27 вересня 2013 року	92
Неділя після Воздвиження Чесного і Животворного хреста Господнього	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 29 вересня 2013 року	94
Покров Пресвятої Богородиці	
м. Рим, собор Святої Софії, 14 жовтня 2012 року	97
Апостола і євангелиста Луки	
м. Обухів, обитель Святого Антонія монахів студитів, 31 жовтня 2013 року	101

Великомученика Димитрія Мироточця	
м. Фастів, храм Великомученика Димитрія Солунського, 8 листопада 2013 року	104
Собор Архистратига Михаїла і всіх небесних безплотних сил	
м. Львів, храм Святого священномученика Йосафата, 21 листопада 2012 року	107
Святого священномученика Йосафата	
м. Рим, собор Святого Петра, 25 листопада 2013 року	111
Введення в храм Пречистої Діви Марії	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 4 грудня 2013 року	116
День Святого апостола Андрія Первозваного	
м. Івано-Франківськ, архикатедральний собор Святого Воскресіння, 13 грудня 2011 року	118
Святого Миколая Чудотворця	
м. Львів, монастир Згромадження сестер Пресвятої родини, 19 грудня 2013 року	122
Передсвяття Зачаття Пресвятої Богородиці святою Анною	
м. Перемишль, собор Святого Івана Хрестителя, 21 грудня 2013 року	124
Зачаття Пресвятої Богородиці святою Анною	
м. Тернопіль, архикатедральний собор Непорочного зачаття Пресвятої Богородиці, 22 грудня 2011 року	127
Зачаття Пречистої Діви Марії святою Анною	
м. Борислав (Львівщина), храм Святої Анни, 22 грудня 2012 року	129
Неділя перед Різдом	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 6 січня 2013 року	132
Різдво Христове	
м. Київ, храм Святого Василя Великого, 7 січня 2013 року	134
Собор Пресвятої Богородиці	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 8 січня 2013 року	136
Обрізання і Найменування Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа та Святого Василя Великого	
м. Київ, храм Святого Василя Великого, 14 січня 2012 року	139
Обрізання і Найменування Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа та Святого Василя Великого	
с. Зарваниця (Тернопільщина), Марійський духовний центр, храм Пресвятої Євхаристії, 14 січня 2013 року	142

Богоявлення Господнє	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 19 січня 2012 року	144
Богоявлення Господнє	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 19 січня 2013 року	146
Неділя після Богоявлення	
м. Київ, храм Благовіщення Пресвятої Богородиці, 22 січня 2012 року	148
Свято Трьох святих: Василя Великого, Григорія Богослова та Івана Золотоустого	
м. Мюнхен, катедральний собор Покрову Пресвятої Богородиці та Святого апостола Андрія Первозваного, 12 лютого 2012 року	150
Трьох святих: Василя Великого, Григорія Богослова та Івана Золотоустого	
с. Княжичі (біля Києва), Київська Трьохсвятительська духовна семінарія, 12 лютого 2013 року	152
Стрітіння Господнє	
м. Київ, храм Святого Василя Великого, 15 лютого 2013 року	155
Благовіщення Пречистої Діви Марії	
м. Київ, храм Благовіщення Пресвятої Богородиці при Патріаршому соборі Воскресіння Христового, 7 квітня 2011 року	158
Благовіщення Пречистої Діви Марії	
м. Київ, храм Благовіщення Пресвятої Богородиці, 7 квітня 2012 року	160
Благовіщення Пречистої Діви Марії	
м. Хайфа (Ізраїль), собор Святого Іллі, 7 квітня 2013 року	162
Різдво Івана Хрестителя	
м. Перемишль (Польща), архикатедральний собор Святого Івана Хрестителя, 7 липня 2012 року	163
Верховних апостолів Петра і Павла	
м. Чортків (Буцацька єпархія), катедральний собор Верховних апостолів Петра і Павла, 12 липня 2012 року	166
Святого рівноапостольного князя Володимира	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 28 липня 2013 року	169
Преображення Господнє	
м. Коломия, катедральний собор Преображення Христового, 19 серпня 2012 року	171

Успіння Пресвятої Богородиці	
с. Унів (Львівщина), Свято-Успенська Унівська лавра, 28 серпня 2012 року.....	175
Успіння Пресвятої Богородиці	
с. Унів (Львівщина), Свято-Успенська Унівська лавра, 28 серпня 2013 року.....	178

НЕДІЛЬНІ ПРОПОВІДІ

Друга неділя після Зіслання Святого Духа	
м. Львів, храм Різдва Пресвятої Богородиці, 26 червня 2011 року ...	181
Третя неділя після Зіслання Святого Духа	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 24 червня 2012 року	184
Четверта неділя після Зіслання Святого Духа	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 1 липня 2012 року.....	186
П'ята неділя після Зіслання Святого Духа	
с. Зарваниця (Тернопільщина), Марійський духовний центр, 17 липня 2011 року.....	188
Шоста неділя після Зіслання Святого Духа	
Покладення ризи Пресвятої Богородиці у Влахерні	
с. Зарваниця (Тернопільщина), Марійський духовний центр, 15 липня 2012 року.....	191
Шоста неділя після Зіслання Святого Духа	
с. Крилос (Івано-Франківщина), 4 серпня 2013 року	195
Восьма неділя після Зіслання Святого Духа	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 18 серпня 2013 року.....	198
Дев'ята неділя після Зіслання Святого Духа	
м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 25 серпня 2013 року.....	204
Десята неділя після Зіслання Святого Духа	
с. Брошнів-Осада (Івано-Франківщина), храм Святого Вознесіння Господнього, 1 вересня 2013 року	206
Одинадцята неділя після Зіслання Святого Духа	
м. Львів, монастир Згромадження сестер служебниць НДМ, 8 вересня 2013 року	210
Дванадцята неділя після Зіслання Святого Духа	
м. Львів, архикафедральний собор Святого Юра, 26 серпня 2012 року.....	212

Дванадцята неділя після Зіслання Святого Духа м. Білий Бір (Польща), храм Різдва Пресвятої Богородиці, 15 вересня 2013 року	215
Тринадцята неділя після Зіслання Святого Духа м. Куритиба (Бразилія), 11 вересня 2011 року	219
Чотирнадцята неділя після Зіслання Святого Духа м. Чортків, катедральний собор Святих апостолів Петра і Павла, 18 вересня 2011 року	221
Сімнадцята неділя після Зіслання Святого Духа м. Ірпінь, парафія Різдва Пресвятої Богородиці, 10 лютого 2013 року	225
Вісімнадцята неділя після Зіслання Святого Духа м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 27 жовтня 2013 року	227
Дев'ятнадцята неділя після Зіслання Святого Духа м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 3 листопада 2013 року	230
Двадцята неділя після Зіслання Святого Духа м. Житомир, храм Святого Василя Великого, 10 листопада 2013 року	232
Двадцять третя неділя після Зіслання Святого Духа м. Івано-Франківськ, храм Христового Воскресіння, 1 грудня 2013 року	235
Двадцять четверта неділя після Зіслання Святого Духа м. Доброміль, 18 листопада 2012 року	238
Двадцять шоста неділя після Зіслання Святого Духа м. Париж, собор Паризької Богоматері, 2 грудня 2012 року	241
Тридцята неділя після Зіслання Святого Духа м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 30 грудня 2012 року	246
Тридцять друга неділя після Зіслання Святого Духа. Неділя Закхєя м. Київ, храм Миколи Доброго, 29 січня 2012 року	248

ПРОПОВІДІ ТА ПРОМОВИ З ОСОБЛИВИХ НАГОД

Аудієнція у Святішого Отця Венедикта XVI Ватикан, 31 березня 2011 року	252
Проголошення Катехизму УГКЦ «Христос — наша Пасха» м. Львів, Львівська духовна семінарія, 24 червня 2011 року	254

П'ятдесятиріччя заснування Чиказької єпархії Святого Миколая м. Чикаго, храм Святих Володимира і Ольги, 24 вересня 2011 року	257
Проголошення Львівської митрополії та введення на престол митрополита Львівського м. Львів, архикафедральний собор Святого Юра, 29 листопада 2011 року	262
Введення владики Ярослава Приріза на престол Самбірсько-Дрогобицької єпархії м. Дрогобич, кафедральний собор Пресвятої Тройці, 24 грудня 2011 року	266
Екуменічне молитовне служіння в рамках Тижня молитов за єдність християн м. Київ, храм християн віри євангельської «Філадельфія», 25 січня 2012 року	269
Засідання душпастирської ради Київської архієпархії м. Київ, храм Святого Василя Великого, 28 січня 2012 року	273
Освячення хреста як символу пам'яті Героїв Крут м. Київ, Аскольдова могила, 29 січня 2012 року	274
Всеукраїнська проща до Перемишлян із нагоди посвячення пам'ятника блаженному Омелянові Ковчу м. Перемишляни (Львівщина), 11 травня 2012 року	275
П'ятдесятій Міжнародний євхаристійний конгрес м. Дублін (Ірландія), Клонлиф-коледж, церква Святого Хреста, 16 червня 2012 року	278
Проща до місця об'явлення Пресвятої Богородиці на горі Звір у Литманові с. Литманова (Словаччина), 5 серпня 2012 року	282
Зустріч із дирекцією, викладачами та студентами Бориславського медичного коледжу м. Борислав (Львівщина), Бориславський медичний коледж, 21 грудня 2012 року	284
Панахида на могилі єпископа Мукачівської єпархії Греко-Католицької Церкви Івана Маргітича вдесяті роковини його смерті с. Боржавське (Закарпаття), 12 січня 2013 року	286
Вісімдесятиріччя з дня народження та п'ятдесятип'ятиріччя священства Блаженнішого Любомира Гузара м. Львів, архикафедральний собор Святого Юра, 26 лютого 2013 року	287

Перший день понтифікату новообраного Папи Франциска Ватикан, каплиця Климента VIII, 17 березня 2013 року	290
Відвідини міста Володимира-Волинського в рамках архипастирського візиту до Луцького екзархату м. Володимир-Волинський, храм Святого священномученика Йосафата, 29 березня 2013 року	292
Відвідини міста Нововолинська в рамках архипастирського візиту до Луцького екзархату м. Нововолинськ, громада Святих апостолів Петра і Павла, 29 березня 2013 року	295
Похорон владика Миколи Сімкайла, єпарха Коломийсько-Чернівецького м. Коломия, катедральний собор Преображення Господнього, 25 травня 2013 року	297
Панахида з приводу сімдесятих роковин Волинської трагедії м. Варшава (Польща), греко-католицький храм Успіння Пресвятої Діви Марії, 27 червня 2013 року	299
Проща з нагоди двісті сімдесят шостої річниці перенесення Чудотворної ікони Матері Божої до Гошівського монастиря на Ясній горі с. Гошів (Івано-Франківщина), 5 серпня 2012 року	300
Спомин переходу у вічність митрополита Андрея Шептицького м. Київ, Патріарший собор Воскресіння Христового, 1 листопада 2013 року	303
Загальнонаціональний круглий стіл щодо врегулювання ситуації в країні м. Київ, Палац «Україна», 13 грудня 2013 року	306